

Театральне Закарпаття

Розмову з Кирилом Душиним вела Ольга Дубовик

Кирило Душин (н. 1981, Харків) – випускник Харківського національного університету мистецтв ім. І. Котляревського (кафедра режисури драматичного театру, 2010 рік). Поставив вистави: «Голомоза співачка» Е. Іонеско (Харків, 2016), «Готель "Каліфорнія"» (Харків, 2016), «Янгол на зв'язку» О. Михайлова (Харків, 2017), «Стриптиз» С. Мрожека (Харків, 2017), «Хто боїться Вірджинії Вульф» Е. Олбі (Харків, 2019), «Дві панянки у бік півночі» П. Нотта (Харків, 2020), «Дівич-вечір, або Як ти там» А. Менчелла (Мукачево, 2022), «Академія сміху» К. Мітані (Мукачево, 2023), «Наснись мені!» К. Малиніної (Мукачево, 2024).

Режисер Костянтин Душин.

На початку жовтня у місті над Латорицею – Мукачевому – розпочався 78-й театральний сезон. А також Мукачівський драматичний театр взяв участь у фестивалі «Золотий лев» з виставою «Наснись мені!» за п'єсою К. Малиніної «Очі блакитного собаки» в постановці К. Душина. З'явилася нагода познайомитися з театрами Закарпаття, зокрема з Кирилом Душином – режисером з Харкова, який вже три роки працює в Мукачевому.

Мукачівський драмтеатр – культурна візитівка Закарпаття. Чому саме виставу «Наснись мені!» презентували глядачам «Золотого лева»?

То прем'єра. Завершували минулий театральний сезон цією виставою, а згодом театр вирішив представити її на двох фестивалях – «Мельпомена Таврії» та «Золотий лев».

Якими сенсами прагнули захопити глядачів?

Режисерська інтерпретація драматургії – це особлива історія. Скільки режисерів – стільки й зовсім різних вистав за однією тією ж п'єсою. З п'єсою «Наснись мені!» я зустрівся, коли закінчував театральний інститут: ми в Харкові її ставили, тож залишилася у моєму режисерському багажі.

Постановку вирішили зробити зараз, оскільки є молоді актори, котрі прагнули сценічного дуєту, шукали матеріал. Я запропонував.

Йдеться про актуальні в усі часи теми. Намагання зрозуміти, пізнати один одного на рівні ментальних відносин, почути на рівні чуттів, думок. Зрозуміти прагнення людини, перш ніж оцінювати її, на мій погляд, – основа міцних стосунків. Як зберегти кохання через шосте чуття, а не крізь реальність життя, буденність, побутовість? Метафора таких відносин – це запропоновані автором фантастичні обставини – спільний сон, у який щонаочі потрапляють герої.

Також нині актуальна тема стосунків на відстані. Є роз'єднані родини: кохані люди подумки чи в снах можуть зустрічатися й обмінюватися почуттями. Та є питання: як не втратити почуття, коли людини фізично немає поруч?

Як би ви окреслили нинішні характеристики Мукачівського драматичного театру?

Мукачівський драмтеатр є міським, комунальним. Наскільки місто опікується театром – так він і живе. Очолоє Юрій Федорович Глеба – заслужений працівник культури України, ди-

ректор і художній керівник в одній особі. Я працюю три роки черговим режисером, і за цей період поставив п'ять вистав. З минулого року ще працюю викладачем, керівником курсу на кафедрі сценічної майстерності Ужгородської Академії культури і мистецтв (АКІМ).

Чимало акторів пішли на фронт: у Мукачівському драмтеатрі немає бронювання. Нещодавно мобілізований Рудольф Ланьо – один із провідних акторів. Відтак постало завдання перед режисерами: пропонувати п'єси не тільки актуальні та корисні для акторів і глядачів, а й такі, де задіяно менше чоловіків. Або де жінки можуть грати чоловічі ролі. Чоловіків – бракує. Не знаю, чи це загальноміська проблема. Але, на мою думку, має вирішуватися на рівні міського керівництва. Тому в Мукачівському драмтеатрі зараз переформатувався репертуар.

Чи з'явилися нові творчі тенденції в діяльності театру за час вашої роботи?

Так. Ми з родиною потрапили на Закарпаття як переселенці. Юрій Глеба був зацікавлений мати у штаті харківського режисера, тож я погодився. За цей час, на мою думку, ми вибудували молодіжну команду. Молода мисткиня Яна Дешко є головною режисеркою. Молодий погляд. Молода енергія. У неї дуже багато ідей, ініціатив. Намагаємося реформувати театр у молодіжному актуальному напрямку. Ставити вистави з молоддю, яка у нас ще залишилася і працює, не тільки за класичною драматургією, а й за сучасною. Щоб молодь могла бачити молодих людей на сцені. Щоб театр продовжував жити. Бо коли є тотальна різниця між поколіннями в залі і на сцені, театр, на мою думку, може перетворитися на такий собі етнографічний музей. Тому створюємо репертуар, який може бути популярним саме серед молодого покоління. Цей курс ми обрали.

Втім, залишаються й класичні вистави, яким по 10-15 років.

Сцена з вистави «Наснись мені!» за п'єсою К. Малиніної «Очі блакитного собаки». Режисер Костянтин Душин. Мукачівський драматичний театр.

Наприклад, «Тев'є-молочник» Шолома Алейхема, де головну роль грає заслужений артист України, провідний актор Василь Фурдя. До речі, на його 70-річчя з дня народження та 45-річчя творчої діяльності були запрошені його творчі друзі та колеги з усієї України. А 6 жовтня відбулося святкування та прем'єра нової дитячої вистави «Біля ковчегу о восьмій» за п'єсою Ульріха Куба, яка може бути актуальною для різних поколінь. Це історія трьох пінгвінів, які рятуються на Ноевому ковчезі від потопу. Грають наші молоді актори, в тому числі Марина Чепей, яка разом з Сергієм Золотою задіяна у виставі «Наснись мені!» на фестивалі «Золотий лев».

Почали активно брати участь у різних фестивалях. Попри факт: фінансове забезпечення та зарплати залишають бажати набагато кращого. Кажу нашому керівнику: ми частково працюємо за гроші, а частково – за любов. Коли бракує грошей, застосовуємо оцю щирі любов до театру. Любимо свою справу. Звісно, хочемо, щоб любов була взаємною.

Доля вимушених переселенців ще довго болітимуть українському суспільству. Історія вашої родини, напевне, не виняток...

У мене театральна родина: дружина, професійний сценограф Любов Душина, завершує проект у Львівському ляльковому театрі й водночас працює у Мукачівському драмтеатрі. В нас двоє неповнолітніх дітей: доньки Аліса і Марія. Вони були у 5 класі, коли почалася повномасштабна війна. В лютому 2022 року ми щойно повернулися з гастролей Харківського театру для дорослих (існував 7 років як мій власний приватний професійний театр). З початком бойових дій вирішили: потрібно рятувати родину. Не мали транспорту. В якийсь момент зрозуміли, що залишаємось. Але потім я згадав про нашого театрального водія, і 24 лютого вирушили у невідомість. Дві доби діставалися з Харкова до Львова. Вночі проїхали Житомирську трасу. Приїхали до Львова, потім – у Берегове. Там залишилися на певний час. Тоді ж дружину як сценографа запросили на півроку до Тбілісі. І коли вона з дітьми поїхала,

постало питання: або мені повертатися до Харкова, де нікого немає, театри вже не працювали, або запропонувати свої послуги на Закарпатті. Приїхав у Мукачево, мав зустріч з Юрієм Федоровичем Глебою, який і запропонував працювати в Мукачівському драмтеатрі. А через півроку діти забажали повернутися в Україну. Хоча дружину як фахівця запрошували до інших країн. Зараз вже і до школи ходять, і до театральної та художньої студій. Асимілювалися трішки в Мукачевому.

У чому полягають особливості театрального світу Закарпаття порівняно з іншими регіонами України?

На Закарпатті є один сутнісний момент: професійні театри існують не тільки в обласному центрі. Приміром, на Харківщині обласний театр є тільки в Харкові, на Полтавщині – тільки в Полтаві. А тут музично-драматичний театр є в Ужгороді, в Мукачевому драматичний, в Хусті театр драми і комедії. Попри те, що Закарпатська область – одна з найменших в Україні, три міста мають професійні театри. Хотілося б, аби так і залишалося.

Тим більше, що нині на Закарпатті багато переселенців. До того ж, це туристичні місця, де люди відпочивають і потребують театрального дозвілля. Хотілося б, аби і влада це розуміла. Бо ми від неї дуже залежні.

Окрім того, театри мають представляти Закарпаття на всеукраїнському рівні.

Ми помітили ще одну річ: на Закарпатті багато переселенців-фахівців, які привозять з собою свої потужні театральні школи. Наприклад, київська школа драматичної режисури, харківська школа драматичної режисури. Бо ми ж жили тільки у своїх світах: у світі Харкова, Слобожанщини. А зараз «переміщуємося», додаємо кожен свого, можливо, того, чого раніше не було у Мукачівському драмтеатрі.

Дуже хочеться, щоб позитивні зміни в професійному рівні Мукачівського драмтеатру були гідно поціновані.

Жовтень, Львів Київ